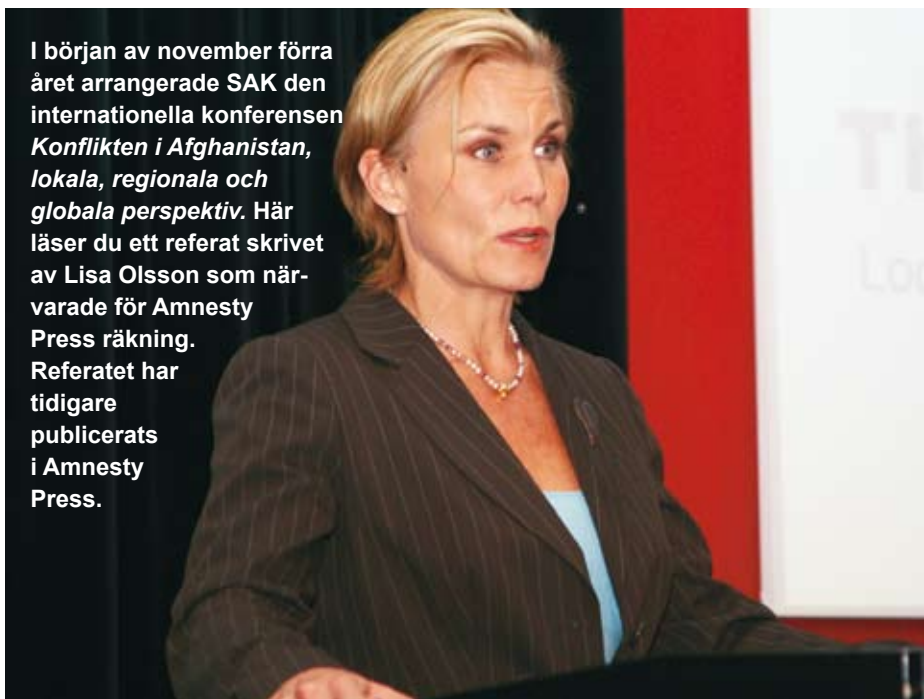

I början av november förra året arrangerade SAK den internationella konferensen *Konflikten i Afghanistan, lokala, regionala och globala perspektiv*. Här läser du ett referat skrivet av Lisa Olsson som närvarade för Amnesty Press räkning. Referatet har tidigare publicerats i Amnesty Press.

Sveriges biståndsmminister Gunilla Carlsson var en av dem som talade på SAKs internationella konferens i Stockholm i november.

”Engagemang från omvärlden centralt”

SAKs internationella konferens drog fulla hus

– Det är inte så enkelt som ont mot gott. Vi måste bygga broar. Den här konferensen är en del av det arbetet, sa Ann Wilkens, tidigare ambassadör i Afghanistan/Pakistan.

Den 8 och 9 november hölls en internationell konferens i Stockholm organiserad av Svenska Afghanistankommittén med anledning av situationen i Afghanistan. På konferensen deltog experter, ministrar och journalister från olika länder för att diskutera problemen utifrån ett lokalt, regionalt och globalt perspektiv.

TEXT: LISA OLSSON

Konferensen hölls bara dagarna efter självmordsattacken i provinsen Baghlan där cirka 70 personer dödades varav de flesta var barn men även lärare och parlamentsledamöter. Flera

av de medverkande berörde attacken i sina tal.

– Attacken är ett hot mot demokratikampen. Terrorismen är inte starkare nu jämfört med tidigare och kontexten har inte förändrats. Vi insåg bara inte hur situationen såg ut. Vi var för optimistiska efter 2001 men talibanerna besegrades inte. De drog sig undan men var hela tiden en del av ett nätverk, sa Afghanistans ambassadör i Skandinavien Jawed Ludin.

Han ansåg att västvärlden kom till Afghanistan av fel anledning 2001. Omtanke och mänskligt ansvar borde ha varit anledningen men istället så var det rädsla och en känsla av otrygghet.

– Det viktiga är att stanna kvar i landet tills arbetet är klart och inte minska involveringen. Terrorismen är långt ifrån besegrad. Afghanistans säkerhet är förknippad med världens ►

► säkerhet, fortsatte Ludin.

Michael Semple, biträdande till EU:s sändebud till Afghanistan, pratade om talibanernas framgångar. Till stor del beror det på att de rekryter folk som är beredda att offra sig för rörelsen. Deras attentat bidrar till rörelsens framgång och de kommer fortsätta att angripa civila mål.

Michael Semple.

– Det största problemet är att människor är redo att bli dödade och att talibanerna kan ersätta dem. Talibanerna hävdar att det de gör är jihad, sa Semple.

Transnationell rörelse

Den pakistanske journalisten och författaren Ahmed Rashid beskrev talibanrörelsen som en transnationell rörelse och att det är det största

Ahmed Rashid.

misslyckandet att det internationella samfundet inte har insett det.

– Talibanerna är både pakistanier och afghaner. Talibanerna och al-Qaida drevs ut från Afghanistan och de flesta av dem kom till Pakistan där de fick hjälp av islamistiska partier, sa han.

Rashid tillade också att de pakistanska talibanerna har blivit ett större hot eftersom de har blivit mer effektiva med hjälp av al-Qaida.

Svante Cornell, som är forskare på Uppsala universitet, menade att drogindustrin är en konsekvens av konflikten och inte en orsak till den. Afghanistan är det enda landet i världen som tillverkar opium på industrinivå och de står för över 90 procent av opiumproduktionen i världen. 50 procent av bruttonationalprodukten beräknas komma från drogindustrin. Opiumtillverkningen är den största källan till inkomst och ett sätt att överleva för bönder som inte ser andra alternativ. Drogindustrin underminerar regeringen inifrån eftersom personer på alla nivåer är

Svante Cornell.

Fr v. SAKs ordförande Lena Hjelm Wallén och ambassadörerna Ann Wilkens och Jawed Ludin.

inblandade i den.

– Europa har fortfarande ingen strategi för att ta tag i problemet. Drogerna konsumeras i Europa och pengarna finns på konton på europeiska banker, påpekade Svante Cornell.

Flera deltagare på konferensen påpekade att det är svårt att bli av med en industri som står för så mycket av ekonomin. Det handlar om tillgång och efterfrågan men afghanerna är de som får lida för det. Sedan produktionen har ökat i Afghanistan har även antalet drogberoende ökat där vilket även har medfört ett ökat antal registrerade hiv-fall.

Cornell menar att kampen måste koncentreras till att handla om heroin istället för opium.

Horia Mosadiq är SAK-anställd, journalist och människorättsaktivist och arbetar med att dokumentera kränkningar av de mänskliga rättigheterna i Afghanistan.

Horia Mosadiq.

– Vi får inte glömma att vi har kommit långt de senaste sex åren. Vi har fått en konstitution och vi har haft fria val, sa hon.

Hon menade dock att kriget mot terrorismen har bidragit till den uppriskheten som finns i landet. Det är de civila som har lidit mest och fått betala ett högt pris i konflikten mellan talibanstyrkor och afghanska militärer och koalitionsstyrkor. Talibanerna dödar dem som de tror är spioner och de attackerar skolbyggnader.

– Men även koalitionsstyrkorna

har kränkt de mänskliga rättigheterna. De har gripit många män och vissa av dem har utsatts för tortyr. Det som hände i Abu Ghraib i Irak var ingen enskild händelse utan det är satt i system, hävdade Mosadiq.

”Rättvisa måste skipas”

En amnestilag har nyligen gått igenom i Afghanistans parlament. Aziz Rafiee som är chef på organisationen Afghanistan Civil Society Forum sa att lagen om straffrihet är en anti-islamisk lag.

– Rättvisa måste skipas. Offren måste få upprättelse. Talibanerna kan ge rättvisa på plats, det var därför de till en början var populära, sa Rafiee.

– Amnesti har inte lett till minskat våld. Det har inte varit tillräckligt med press från internationellt håll. Ni säger att ni inte vill lägga er i men ni är redan där, lade Horia Mosadiq till.

Afghanistans före detta utrikesminister Dr Abdullah menade att det fanns två scenarier för Afghanistans framtid. Antingen lär man sig av sina misstag, gör upp en strategi och går framåt eller så fortsätter den nuvarande trenden med osäkerhet och en konstitution som inte fungerar.

– Det sista kan inte vara ett alternativ, poängterade han.

Aziz Rafiee.

Dr Abdullah.

Gunilla Carlsson och Afghanistan utrikesminister Haneef Atmar.

Dr Abdullah menade att säkerheten är den största utmaningen. Ett annat problem är folkets deltagande i demokratiprocessen. De är inte nöjda med sina representanter.

– Istället för att genomföra sin uppgift, som är att förändra livet för afghaner, så fastnar vi i rutiner. Det är dags att bryta den onda cirkeln, sa han.

Vi får inte glömma framstegen

Biståndsminister Gunilla Carlsson menade att det är viktigt att inte glömma de förändringar som faktiskt har skett sedan 2001. Ekonomin har förbättrats och en del flyktingar har återvänt.

– Det behövs engagemang från omvärlden. Det finns inga genvägar utan det är långsiktiga politiska och ekonomiska förändringar som gäller, sa hon.

Afghanistans utbildningsminister Haneef Atmar deltog i konferensen men skulle även ha ett möte med Gunilla Carlsson efteråt. Han berättade om de förändringar som har skett i Afghanistans skolsystem. Idag går sex miljoner barn i skolan, vilket är det högsta siffran någonsin, och 35 procent av dessa är flickor.

– Afghanska kvinnor är de som har fått offra mest. De har länge nekats utbildning men de gav inte upp

utan har visat stort mod, sa Atmar.

– Man kan inte bygga en demokrati utan att folket är utbildat, tillade han.

Det som hotar den afghanska regeringens utbildningsplaner nu är terroristerna. Under ett år har de dödat 200 lärare och barn.

– De anser att det är en synd att utbildas på ett modernt islamiskt sätt, sade han.

Det råder brist på kvinnliga lärare i landet men även på böcker och annat material. Av skolorna är det bara 40 procent som har byggnader. I resterande sker undervisningen utomhus eller i tält. Haneef Atmar vädjade till Sverige att hjälpa till att bygga ett institut för att utbilda fler lärare, särskilt kvinnliga.

– Förändra inte vår kultur. Hjälpt oss bara att få våra barn säkert till skolan, avslutade han med en vädjan till hela det internationella samfundet.

Talade på seminariet gjorde också Jan Eliasson, Margareta Wahlström, Barnett Rubin, Bengt Kristiansson, Dag Juhlin/Dannfelt och Antonio Giustozzi. Cirka 300 åhörare kom för att lyssna på konferensen. ■

Lisa Olsson har praktiserat på Amnesty och skrev för tidningen Amnesty Press.

Nyligen gav SAK ut den sedvanliga konferensskriften med alla föreläsares tal publicerade

95:-

och utgivna i bokform. Köp den i butiken på www.sak.se för bara 95:- (27:- frakt tillkommer)

